

TEKSTEN

**LE VEGLIE DI SIENA:
L'HUMORE MUSICALE**

SECONDA PARTE DELLE VEGLIE

*Un nuovo gioco il Principe introduce de
gli humor de la Musica Moderna ch'altri à
diletto, e à meraviglia induce.*

PROEMIO

Fate silenzio,
Ch'io vò proporr' un gioco.
Ecco a punto n'invita
Il crepitante foco,
E veggchia non fu mai la più compita.

Hor che son qui addunati,
Musici i più pregiati,
Fia ben che questa sera
Tutta si doni al canto,
Quando però fien di cantar contenti.

Ma quale stile canterem noi,
Che non vi paia vile?
Chè quanti capi s'iam, tanti pareri.
E meglio anco a la prova
Scoprirans' i pensieri.

Hor sù dunque, da i vostri dispareri
Questo gioco trarremo:
Che chi di voi più desterà gli affetti,
Col suo lodato modo,
Quell'havrà premio di memoria eterna.
E lo potrem chiamare:
Gli humori della musica moderna.

Hor vi destate,
Ch'è un gioco spiritoso,
Non men che curioso.
Voi ascoltat' intenti
Il vario stile de nostri concetti.

*De Prins introduceert een nieuw spel, dat
van de humeuren van de moderne muziek
dat anderen vermaakt en versteld doet
staan.*

Stilte allemaal,
Want ik wil jullie een spel voorstellen.
Zie hoe het knetterende vuur
ons daartoe uitnodigt,
En een wake was nog nooit zo volmaakt.

Nu hier vergaard zijn
De allerbeste musici,
Is het goed om deze avond
helemaal aan de zang te wijden,
Mits ze zin hebben om te zingen.

Maar in welke stijl zullen we zingen,
Die jullie niet te volks lijkt?
Want zoveel hoofden als we zijn, zoveel
meningen, en het zou beter zijn als we het
bij de repetitie hier al over eens werden.

Vooruit dus, op jullie meningsverschillen
zullen we dit spel baseren: moge hij of zij
die de meeste gevoelens opwekt
op zijn of haar welgeprezen wijze,
Als prijs de eeuwige roem krijgen.
En we kunnen het spel noemen:
De humeuren van de moderne muziek!

Maak jullie dus op, want het is een geestig
spel, dat ook nog eens heel apart is.
En jullie, luisteren jullie goed
Naar de stijlverschillen van onze
harmonieën.

L'humor grave

Sì grav'è il mio dolore
 Ch'io per te soffro, ah! lasso!
 In così lungo errore,
 Che'l cor mio si vien men di pass'in passo.
 Filli, per cortesia,
 Mira l'anima mia,
 Che già di viver schiva,
 Quasi di spinto è priva.
 Ma morirà con gioia,
 Se gli occhi affissi in lei prima che moia.

L'humor allegro

Liete piagge e gradite,
 Dove mobili aurette
 A gara tremolar fan molli herbetto,
 E dove con piacevol mormorio
 Corre limpido rio!
 Ma tu, bella mia diva,
 Sei'l sole che risplendi
 Per queste piagge, ovunque gli occhi
 stendi;
 Ond'io di riva in riva,
 Di prato in prato,
 Farò ghirlanda al tuo bel nome amato!

L'humor universale

Tra mille fiamme e tra mille cathene,
 Onde n'accend'è lega
 Amor a le mie pene,
 Scelse la più gentil'è la più bella
 Amoroosa fiammella,
 Che sì soavemente
 M'impiegò il cor, che per beltà gradita,
 Morir m'è dolce e non sperar aita.

Het zware humeur

Zo zwaar is mijn verdriet
 Dat ik door jou lijd, och arme!
 En zo lang duurt mijn toestand
 Dat mijn hart stukje bij beetje zwakker wordt.
 Phyllis, ik smeeek je,
 Aanschouw mijn ziel
 Die, reeds het leven moe, welhaast de geest
 geeft. Maar ze zal met vreugde sterven
 Als ze voor het doorgaan de blik op haar
 kan richten.

Het opgewekte humeur

Aangename en blijde heuvels
 waar de beweeglijke briesjes
 wedijveren bij het doen trillen van het
 zachte gras, en waar met een plezierig
 gemurmur.
 De heldere rivier stroomt!
 Maar jij, mijn mooie godin,
 Bent de zon die weerschijscht
 op deze heuvels, zo ver het oog maar reikt;
 En daarom maak ik, van oever naar oever,
 van veld naar veld,
 Een krans voor jouw mooie en geliefde naam!

Het universele humeur

Van de duizend vlammen en duizend
 ketens waarmee Amor me ontvlamt en
 bindtaan mijn liefdessmarten,
 koos hij het liefste en het mooiste
 amoureuze vlammetje
 dat mij zo zoetelijkheid hart verwondde,
 dat mij, dankbaar voor deze schoonheid
 het sterven lief is en ik geen hulp wens.

L'humor misto

La cara mia Licori,
 Mirandos'a lo specchio il viso adorno,
 Di più pregiati fiori
 E di più scelti odori
 Vestiva il collo e le sue trecce intorno.
 Damon, ch'in lei tenea le luci intente,
 Le disse: ahimè! dolente
 Tu m'hai ferito, ahi lasso!
 E son di vita casso.
 Stava la ninfa all'ora
 Ver lui con atto di pietà piangendo,
 A cui disse il Pastore:
 Cor mio, cor mio,
 O la pietad'o'l pianto affrena,
 Ch'io non posso morir di doppia pena!

L'humor licentioso

Di marmo sete voi
 Donna, ai colpi d'Amor,
 Al pianto mio,
 E di marmo son io
 A le vostr'ire ed agli stratii suoi;
 Per amor, per natura,
 Io costante e voi dura;
 Ambo siam sassi, e l'uno e l'altra è scoglio:
 Io di fè, voi d'orgoglio.

L'humor dolente

[Prima parte]
 Hor che'l ciel e la terra e'l vento tace,
 E le fiere e gli augelli il sonno affrena,
 Notte il carro stellato in giro mena,
 E nel suo letto il mar senz'onda giace,
 Vegghio, penso, ardo, piango; e chi mi sface
 Sempre m'è inanzi per mia dolce pena.
 Guerra è il mio stato, d'ira e di duol piena,
 E sol di lei pensando ho qualche pace.

[Seconda parte]
 Così, sol d'una chiara fonte viva
 Mov' il dolce e l'amaro, ond'io mi pasco,
 Una man sola mi risana e punge;
 E perché'l mio martir non giunga a riva,
 Mille volte il dì muor'e mille nasco,

Het gemengde humeur

Mijn allerliefste Licori
 beschouwde in de spiegel het getooide
 gelaat, met de kostbaarste bloemen
 en de meest uitgelezen geuren
 waren haar hals en vlechten omkleed.
 Damon, die zijn ogen op haar had gericht,
 sprak tot haar: Wee mij! Pijnlijk
 Heb je me verwond, oh arme!
 En ik ben levenloos.
 Toen stond de nimf naar hem
 toegekeerd met medelijden en weende,
 waarop de herder sprak:
 mijn hart, mijn hart,
 stop nu je erbarmen en je geweent,
 Want ik kan niet aan dubbele smart sterven!

Het losbandige humeur

U bent van marmer
 oh vrouwe, bij Amors slagen
 en bij mijn geweent.
 En ik ben van marmer
 bij uw woede en bij zijn pijlen;
 Door de liefde, en van nature,
 ben ik standvastig en u hard;
 we zijn beiden van steen, en allebei rots:
 Ik van trouw, en u van trots.

Het treurende humeur

[Eerste deel]
 Terwijl de hemel en de aarde en de wind
 zwijgen, en de slaap de dieren en de vogels
 remt, de nacht de sterrenwagen rond stuurt
 en de zee, rimpelloos, in haar bed ligt
 waak ik, peins, brand en ween ik; en wie
 mij verwacht, zie ik steeds voor mij, tot mijn
 zoete verdriet. Mijn staat is oorlog, vol van
 woede en smart, en slechts de gedachte aan
 haar geeft me wat rust.

[Tweede deel]
 Zo, levend enkel door een lichte bron
 beweegt zich het bitterzoete waarmee
 ik me voed, en slechts één hand geneest
 en verwondt me; en opdat mijn kwelling
 de oever niet bereikt, sterf ik en word ik

Tanto da la salute mia son lunge!

L'humor lusinghiero

Alma gentil ben nata,
Che ne' begli occhi tuoi, nel biondo crine,
Scherzano i lascivetti,
D'Amore i pargoletti,
Larghe gratie d'Amore,
Ove prende ogni core!
Quindi è che altera
Ne vai, guerriera,
Nè v'è che scampi
Da quei bei lampi,
Che a mille alme divine,
Fai con gli sguardi al dì, mille rapine!

L'humor malenconico

Le mie lagrime amare,
Ch'escono fuor da le mie luci meste
Rigando il nero manto,
A me già perle care (ahi che funeste!),
Questa mia cetra volgeranno in pianto!
Più non sarà soave
Il cordoglio e la pena,
Nè l'acerbo dolore,
Che mi fur'esca al core
E la mia gioia affrena.
La crudeltà infinita,
Poi che Amarilli mia mi nega aita,
Deh se non fia la pena mia men grave,
All'hor farò, col sospirar'eterno,
Se non si mov'il ciel placar l'inferno!

L'humor gentil

Vieni Flora gentil, apri il thesoro.
D'april'e maggio e di fior persi e gialli,
D'odorati zaffiri e di coralli,
Le strade infiora e di novello alloro!

Le Ninfe amorosette,
Con mille ghirlandette,
Unite a Laura mia con lieti nodi,
Movin' il piè con leggiadretti modi!

herboren, duizend maal daags,zover ben ik
van mijn gezondheid verwijderd!

Het vleierende humeur

Lieve rechtschapen ziel,
want in je mooie ogen, en je blonde kruin,
schertsen de wulpse
knaapjes van Amor,
De gulle gaven van Amor,
Waar elk hart vatbaar voor is!
Dus ga je hooghartig je gang,
op je oorlogspad,
want niemand blijft gespaard
voor die mooie ogen, want op duizend
goddelijke zielen, maak je
met je blikken er duizend buit per dag!

Het melancholische humeur

Mijn bittere tranen,
die uit mijn sombere ogen stromen
en de zwarte mantel bedruipen,
Deze mij reeds geliefde parels (ach, wat een
funeste!), worden door mijn cyther omgezet
in geweën! Ze zal niet zoet meer zijn,
die rouw en dat leed,
en ook de bittere smart niet,
Die uit mijn hart breekt,
En mijn vreugde afremt.
De wreedheid is eindeloos, want Amryllis
weigert me hulp, ach, als de pijn niet zo
zwaar was dan zou ik, met mijn eeuwige
zuchten, zo niet de hemel bewegen, dan wel
de hel bedaren!

Het aardige humeur

Kom lieve Flora, open je schat.
versier van april tot mei, met rossige en gele
bloemen, met geurige saffieren en koralen
En met nieuwe laurier de straten!

Laat de bevallige nimfen
met duizend kransjes, en verbonden
met blijde knooppjes aan mijn Laura
hun voet verzetten op bekoorlijke wijze!

L'umor affettuoso

Era l'anima mia
 Già presso l'ultime hore
 E lingua come langue alma che more,
 Quando anima più bella e più gradita
 Volse lo sguardo in sì pietoso giro,
 Che mi ritenne in vita.
 Parean dir que' bei lumi:
 Deh, perchè ti consumi?
 Non m'è sì caro il cor, ond'io respiro,
 Come se' tu, cor mio;
 Se mori - ohimè! non mori tu, mor'io!

L'humo perfidioso

Ritrosetta Amarilli,
 Perch'hai così, l'esser baciato a schivo?
 Vuoi che di tal dolcezz'io resti privo?
 A che negarm' il fiore,
 Crudel, s'hor colgo l'frutto del mio amore?
 Ma forse ti par c'habbia
 Queste guance spinose e queste labbia?
 Deh, come meglio puoi tener tu ascose,
 Fra queste spine mie, queste tue rose?

L'umor sincero

Copr'il candido seno,
 Chè, se'l veggio, ben mio,
 Per soverchia dolcezz' il cor vien meno.
 Ma, folle, che dich'io?
 Deh n'ol coprir,
 Deh no, chè s'io n'ol veggio,
 Sì crudel'e sì forte
 Sent' il dolor, che mi conduce a morte!
 E se morir pur deggio,
 Fia men grav' il morire
 Di dolcezza, ben mio, che di martire!

L'umor svegliato

Viva la gioia
 E l'allegrezza,
 Che vive sempre
 In amorse tempore!
 E ch'il gioir non prezza,
 Dal gran martire

Het liefdevolle humeur

Mijn ziel was reeds
 haar laatste uren genaderd
 en kwijnende zoals dat een ziel doet die sterft
 toen de mooiste en meest gewenste ziel
 op zo'n troostvolle wijze de blik wendde,
 Dat ze me in leven hield. Die mooie ogen
 leken te zeggen: toe, waarom put je je uit?
 Mijn hart, waardoor ik adem, is me niet zo
 lief, als jij dat bent, mijn hart;
 Als jij sterft – wee mij! Dan sterf jij niet,
 maar sterf ik!

Het boosaardige humeur

Ontoeschietelijke Amaryllis,
 Waarom ben je zo wars van gekust te
 worden? Wil je van zoveel zoetheid
 ontriefd blijven? Waarom mij zo wreed de
 bloem ontzeggen, nu dat ik de vrucht pluk
 van mijn liefde? Maar misschien vind je
 dat mijn wangen en mijn lippen te stekelig
 zijn? Ach, hoe kun je ze beter verborgen
 houden, dan tussen mijn doorns, die rozen
 van jou?

Het eerlijke humeur

Bedek je blanke borsten,
 Want, als ik die zie, mijn liefste,
 Bezwijkt het hart onder zoveel zoetheid.
 Maar, dwaas, wat zeg ik?
 Ach, bedek ze niet
 want nee, als ik ze niet zie,
 voel ik zo wreed en zo hard
 De pijn, dat die mij naar de dood leidt!
 En als ik toch moet sterven,
 Laat dan het sterven me minder zwaar zijn
 Door zoetheid, mijn liefste, dan door pijn!

Het opgewekte humeur

Leve de vreugde
 En het vermaak,
 Dat altijd leeft
 In een verliefd gemoed!
 En wie de vreugde niet waardeert
 Door het grote lijden

A poco a poco
 Giunga al morire!
 Pazzarelli,
 Miserelli
 Sciocchi amanti
 Tutti quanti,
 Chè si può dire:
 Mille sospir non vagliono un piacere!
 Però gioite
 E Amor seguite!
 Lieti cantate,
 Ridete e ballate,
 Che Amor è un'esca,
 Che dolce adhesca
 E l'alma e'l core,
 Con lieto foco,
 In risa e in gioco!

L'humor balzano

[Prima parte]
 Hor che lieta stagion gli huomin'invita
 Il viso di coprire,
 Sotto mentire larv'intorno gite,
 Menand'allegro il giorno,
 A voi farebbe scorno
 Tener' il vostro bel celat'e chiuso,
 Che'l Ciel largo v'ha infuso.
 Dunque guidiamo,
 Con pronti pass'amorosetti balli
 Per queste valli!
 Pargolett'hor non tardate;
 Ai piaceri vi destate,
 E svegliand'i vostri amori,
 Fate preda d'alm'e cori!

Festeggiamo, Sollazziamo,
 Com'augei di ramo in ramo!
 Chi non balla,
 Chi non danza,
 D'Amor non ha fidanza.
 Hor danzat'e Ballate,
 V'aggirat'e scherzate in varie guise,
 Poi ch'Apollo anch'ei, già rise!
 La stagion così vuole:
 Di dar band'a la noia,
 E con dolci carole
 L'acqua, l'aria e la terra empir di gioia!

Laat die stukje bij beetje
 Sterven gaan!
 Dwazen,
 arme drommels
 domme minnaars
 stuk voor stuk,
 Wat kun je ervan zeggen:
 Duizend zuchten wegen niet op tegen één
 genoeg!
 Geniet er toch van
 En volg de liefde!
 Zingt allen uitgelaten
 Lach en dans,
 Want de liefde is een aas,
 dat hen met zoetheid lokt, zowel de ziel als
 het hart, met een blij vuur,
 Met gelach en met spel!

Het knotsgekke humeur

[Eerste deel]
 Nu dat het blijde seizoen de mensen
 uitnodigt, om het gelaat te bedekken,
 Gaan jullie rond met bedrieglijke maskers
 Jullie zo vrolijk door de dag slaand,
 maar voor jullie is het vernederend
 Om jullie mooie gelaat afgesloten en
 verborgen te houden,
 Want de Hemel heeft jullie rijkelijk
 bedeed. Laten we dus dansen,
 Met gezwinde verliefde pasjes
 Door deze valleien! Toe knaapjes, niet
 getalmd, ontwaak voor het plezier
 en wijl jullie jullie liefdes wekken
 Maak zielen en harten buit!

Laten we feesten, lol maken,
 zoals de vogeltjes van tak naar tak!
 Wie niet springt,
 wie niet danst,
 Heeft geen vertrouwen in Amor.
 Dans en spring nu,
 Draai in het rond en scherts op
 verschillende wijzen, want zelfs Apollo
 lachte al! Zo wil het seizoen:
 De verveling verbannen en met zoete
 rondedansen, het water, de lucht en de
 aarde vullen met vreugde!

[Seconda parte]

Mirat'alme gentili,
 Chè ciò ch'in voi si ved'è danz'e ballo.
 Amor ben sallo,
 Che ne' begl'occhi vostr'entr'è di fuori,
 Danzando guida, i pargoletti Amori.
 Danzan le bionde chiome,
 Nè saprei come,
 Mosse da un'aura che soave spira,
 Porgend'altrui ristoro.
 Ball'il cor, qual'hor sospira;
 Con voi danzan'i pensieri,
 Hora lieti ed hor severi,
 Hor humili ed hor alteri.
 L'acerbe pome del bianco seno,
 Col tremolare sì dolcemente,
 Sembran sovente un tacito danzare;
 E le grate parole a tempo dette
 Son per'eleste,
 C'hanno sembianza
 Col ball'e con la danza,
 E col portamento altero,
 Fate noto il vostro impero.
 Hor gioit'e danzat'e ridet'e ballate,
 Ardit'e belle,
 Sin ch'in ciel fuggon le stelle.

Complimenti del principe a vegliatori

Qual'honor, qual degna lode
 Che pareggia'l vostro canto,
 Vi darem, cigni canori?
 No'l so io, no'l sa chi l'ode,
 A chi debba darsi il vanto
 Di sì dolci e varii humori.
 Questo so: che tai concenti,
 Tutti sono in sua natura,
 Fabricat'al suo diletto.
 Ma se'l gusto de le genti
 Ama quest'e quel non cura,
 Ciò non è d'arte difetto.
 Ma perchè già tarda è l'ora,
 Vi ringratio o vegliatori,
 Chè tempo è di far partita.
 Ecco homai la vaga Aurora,
 Che dal mar vuol uscir fuori:
 Sia la veglia qui finita!

[Tweede deel]

Aanschouw oh aardige zielen
 want wat je in jullie ziet is dans en ballet.
 Amor weet dat goed,
 Die in jullie mooie ogen naar binnen en
 naar buiten
 Al dansend de liefdesputto's leidt.
 De blonde lokken dansen,
 En ik zou niet weten hoe,
 Bewogen door een briesje dat zoet waait
 Bieden ze anderen verkoeling.
 Het hart danst, hoewel het zucht;
 Met jullie dansen de gedachtes,
 Nu eens blij, dan weer streng,
 Nu eens nederig, en dan weer uit de hoogte.
 Die onrijpe appels van de blanke borsten
 Lijken, wanneer ze zo zoet trillen,
 vaak zwijsend te dansen;
 En de op tempo uitgesproken geliefde
 woorden zijn uitgelezen parels,
 Die uitstraling hebben
 Met het dansen en het springen,
 En met opgeheven borst
 Maken jullie jullie rijk bekend.
 Geniet nu, en dans en lach en spring,
 jullie die stralend en schoon zijn,
 Totdat in de hemel de sterren vluchten.

Complimenten van de prins aan de wakenden

Welk een eer, en welke verdiende lof
 die jullie zang evenaart,
 Zullen we jullie geven, oh zingende zwanen?
 Ik weet het niet, en wie luistert weet niet
 aan wie de lof moet worden toegekend
 Voor zulke zoete en verschillende
 humeuren. Dit weet ik: dat al deze
 harmonieën, allemaal van nature
 Gemaakt zijn om te vermaken.
 Maar mocht de smaak van het publiek
 Van deze houden en om die niet geven,
 Dan is dat niet aan de kunst te wijten.
 Maar omdat het al laat is geworden,
 dank ik jullie, oh wakers,
 Want het is tijd om te gaan.
 Zie daar reeds de zoete dageraad
 Die uit de zee wil oprijzen:
 Laat de wake hier beëindigen!

LA FINE DELLA VEGLIA E DI TUTTI I
GIOCHI

HET EINDE VAN DE WAKE EN VAN
ALLE SPELEN
[MJ]